

Joan-Francés Blanc
Colera apres una repotegada

Entau nos descriu Joan-Claudi Forêt, dins *La pèira d'asard*, la vida daus joglaïres :

*Quar erem jov'e avinen,
Molt fom grazit a nobla gen
Onrat per mantas chansos bonas.
Domnejavam las gensors donas,
E ben sai ar de fin'amor
So qu'entendon lo trobador.
Fan de respect e d'obeziensa,
Pretz e sospirs e defalhensa
Per fotre mai reid e mai dreg
E per lojar en loc lor veg.*

Ai de mau a veire 'quí la « civilisacion » daus trobadors tala que la nos descriu, Peire Lachaud dins la darriera liurason de *Gai saber*. La denóncia de *cobeitat*, es Peire Lachaud que la fa, son pas los trobadors. Los trobadors chantavan per las dônas, chantavan per se planher daus senhors o daus reis, chantavan pas per transmetre 'na filosofia au pueple.

Alora, vòle tanben repotegar 'quí. Sei pas abituat a escriure lo lemosin, sará donca 'na prumiera.

Peire Lachaud entre autras causas nos fa revivre l'opausicion entre lo pueple e los intellectuaus. 'Quò es 'na istòria vielha, tan vielha coma la renaissença de l'escrich occitan. Perqué nautres occitans avem pas lo drech d'escriure, manca en francés. Senon, siem acusats d'estre daus intellectuals copats dau pueple. Avem pas manca lo drech d'aver de las autras ideias que Peire Lachaud.

Avem pas lo drech de far coma los arabis, que embe un pitièr esfòrç son capables de discutir chascun dins son parlar, e crese que la diferéncia es mai granda entre lo maugrabin e lo levantin qu'entre lo lemosin e lo lengadocian. (Mon paire, sortit d'Albigés, filh de paisan - e òc, lo Peire n'a pas tanpauc lo monopòli - sap pas escriure la lenga e a pas jamai res legit en grafia normalisada. 'Chabèt sa carriera dins las pòstas a Sant Leunard, a costat de Lemòtges, e comprenia çò que contavan los paisans sul merchat.) Se comprem pas lo parlar dau vesin, 'quò es simplament que sem fenhants, o que banham tota la jornada dins lo francés, que nos i referissem per ensajar de comprendre los autres dialectes occitans.

Avem pas lo drech de legir perque 'quò nos faria benleu venir mai degordits, que se lo libre foguèt l'ideia daus riches es aüra sus Internet que i a quauques valents que parlan de la lenga nòstra en anglés coma en occitan. Lo libre muer, es benleu per aquò que i a de mai en mai de libres en occitan.

Podèm sempre raisvar a 'na Occitania rurala mas 'quela se muer. Vòle pas dire que 'quò me fa plaser. Sabe que mas raïç son priondas dins las terras d'Albigés e de Labrit. Dau monde toman a la campanha. Son daus qu'apelan de rurbans. Son a la campanha mas vivon coma daus vilauds.

Podem tanben raisvar a un occitanisme al secors de las luchas e dau rugbí daus champs. Mas chau pas zò esperar tot de l'occitanisme. (E coma occitanista n'ai mon confle d'estre sempre recuperat per de movements qu'an perdut de plaça au nivèu politic... nacionau). Coma disia un chinés famós, *zili gengsheng* (chau contar embe sas fòrças, pas las daus autres). N'ai un confle daus que son pas marcats a l'IEO, au Felibrige, a Parlaren e que se planhen que 'quelas organizacions fan ren coma ilhs zò voudrian. Pensi (vòli pas far de comparason embe las autras) que l'IEO es un organisme dobèrt que s'i acuelhan totas las iniciativas. Mas 'quò es tanben illusòri de creire que l'IEO a los moïens de recuperar un movement politic o sindicau nacionau. Es pas sa tòca. Es pas tanpauc 'na administracion que donaria d'ajuda aus qu'esperan que tombe tota cruda. La tòca de l'IEO es benleu de respondre aus pissafreg que demandan perqué parlar occitan (es un classique, mas pòdi pas me retener de lo dire enquèra) : per estre, tot simplament.